

Ýurdumyzda edilýän işleriň has döwrebaplaşdyrylmagy kart ulgamy arkaly amala aşyrylmagy häzirki zaman täze ösüslere badalga bolan täzelikleriň üstüni açýar. Häzirki zaman döwrebap tehnologiýalar esasynda ýola goýlan işleriň biri hem döwrebap tölegleriň içinde smortfon arkaly töleg etmek hem-de şol töleglerde ýerine ýetirilen hyzmatlaryň internet tölegi arkaly amala aşyrylmasyny gazanmaktan ybaratdyr. Şeýle-de biziň kärhanamyzyň ýaşlarynyň döredijilikli çeken zähmetleriniň üsti ýurdumyzyň edara-kärhanalarynda dolandyryş işleriniň amala aşyrylmasyny sähelçe wagtyň içinde gazanmak we şol edilen işlerde halkyň bähbidini goramak şeýle-de bu ajaýyp resminama dolansygynyň anyk hem-de gyşarnyksyz ýerine ýetirilmegini gazanmakda köp peýda berjekdigi bu günki gün edara - kärhanalarymyzyň ýüzlerçesine ornaşdyrylan bu resminama dolansygy ýaşlary döredijilikli zähmet çekip, sanly ulgam arkaly birnäçe işleriň ýurdumyzda ornaşdyrylmagyna giň mümkinçilik tapýar. Komputerlerimiziň howpsyzlygyny gazanmak üçin bolsa, antiwiruslar peýdalydyr. Elbetde bu üstünlikler häzirki zaman tehnologiýalar birligini düzmek bilen bilrikde maglumat tehnologiýalarynyň hemuly bazasyny komputerde ýygnamaga uly mümkinçilik berýär. Maglumatlaryň ýygnalyş usullary hakynda aýtmak üçin komputerde gerek bolan ähli enjamlary bar bolan bir ýere toplamak we programmirlenmegiň iň ýokary derejesini üstünlik berýär. Informasiýa göterijä ýazyp boljak informasiýanyň iň aňryçäk möçberine onuň sygymy diýilýär. Informasiýa mukdarynyň ölçeg birligi deregine baýtkabul edilendir. Informasiýa göterijileriň sygymy aşakdaky birliklerde ölçelýär. Informasiýany uzakmöhletleýin ýatda saklaýangurluşlar. Türkmen halkynyň ýaşaýşyny öňküsinden hem gowulandyrmak hem-de halkyň ösen islegini kanagatlandyrmak bilen birlikde, birnäçe işler alnyp barylýar. Halk üçin elýeterli bolan töleg görnüşlerini hem ýurdumyzyň döwlet banklary oňaly, has-da ykjam bolmagyny gazanmaga çalyşýarys. Biziň kärhanamyzyň işgärleriniň döreden sanly ulgam boýunça işleri häzirki wagtda eziz diýarymyzda edara- kärhanalara ornaşdyrylmak bilen , gündelik durmuşda gabat gelýän , birnäçe işgäriň etmeli işini sanly ulgam arkaly ýerine ýetirýän proigramma üpjünçilikleirni hem ýola goýýarys. Bu babtynda birnäçe mysalalra ýüzlenip bileris.

Sanly ulgamyň täsiri özüniň halk bähbitli işleri sanly ulgamyň täsiri hem ýokarydyr. Beýik medeniýetleri özlerinde jemleýän zatlardyr. Şol sebäpli onuň sanlaşdyrylmagy dünýä kitaphanalaryna gol uzatmaga mümkinçilik berýär. Şunuň bilen baglanyşykly dünýäniň ösen tehnologiýalaryny göz önüne tutup, şu günki gün dünýäniň ýüzünde nähili işleriň alnyp barylýmagy töleg hyzmatlary usuly dünýä sanly ulgamynda biziň ýurdumyzda hem edilýän işleriň ösýändiginden habar berýär. Smortfona galtaşmazdan ýörite mobil goşundynyň üsti bilen alnan tölegiň diňe işewür adamlaryň sähelçe sekundyny almagy bu günki gün döwürdeşlerimiz täze usullary ýerine ýetirmek üçin edilýän halk bähbitli aladalaryň biri hem häzirki zaman ösen tehnologiýalar döwründe edilen işleriň netijesini seljermekdir. Häzirki zaman ösen töleg hyzmatlarynyň içinde bolsa, bu töleg hyzmaty halk bähbitli işlerde öz

goşandyny goşar. Smortfon arkaly Häzirki günlerde döwrebap sanlaşdyrmalar arkaly bank terminarynyň smartfonlara geçmesi biziň töleg arkaly işlerimiziň öňküden hem ýeňilleşmesine getirjekdigi ikiuçsyzdyr. Çünki biziň hem kärhanamyzyň ýaşlary, ýaşlar ýylynda birnäçe täze taslamaalryň üstünde işledi. Olaryň biri hem iň täze çykan smortfon arkaly töleglerdir. Mobil bank goşundysy arkaly smortfondan çekilip alnan tölegiň galtaşmazdan ýörite mobil goşundynyň üsti bilen alnan tölegiň diňe işewür adamlaryň sähelçe sekundyny almagy bu günki gün döwürdeşlerimiz barada ýurdumyzda edilýän aladalaryň banky bilen birlikde halk bähbitli aladalaryň biri hem häzirki zaman ösen tehnologiýalar döwründe edilen işleriň netijesini seljermekdir. Häzirki zaman töleg terminallarynyň kart ulgamy arkaly amala aşyrylmagy häzirki zaman täze ösüslere badalga bolan täzelikleriň üstüni açýar. Ilkinji nobatda ýurdumyzyň täze usullar bilen sanly ulgama geçýän kärhanalarynyň işleriniň üstünlikli netijeler gazanýandygyna göz ýetirýärsiň. Biz hem bu mümkinçiliklerden peýdalanyň, ösüşlerden ösüslere barýan ýurdumyzyň üstünliklerine öz goşandymyzy goşýarys. Sanly tehnologiýalar babatda alnyp barylýan ylmy-barlag işleriniň netijelerini okadylýan dersler boýunça okuw maksatnamalaryny häzirki zaman tehnologiýalary bilen kämilleşdirmek meýilleşdirilýär. Dünýäde häzirki zaman hem-de geljekde döredilmegi meýilleşdirilýän bilim ulgamy üçin sanly tehnologiýasynyň çözügütlerini seljermegiň esasynda bilim ulgamynda okuw prosessini guramagyň sanly tehnologiýasyny işläp düzmek meýilleşdirilýär. Sanlaşdyrmagyň ösen ugurlary boýunça edilýän işler bu günki gün san hem- de hil taýdan önümiň ugruny has-da ýokary götermek we ony durmuş maksatly işlerde ulanmak bolsa, sanly tehnologiýalar bilen ykdysady ugurlaryň bilelikdäki zähmetinde netijeli işler alyp barmaga mümkinçilik berýär. İşlenip düzülen robot nebitgaz geçirijileriniň, ýangyç-energetika pudagynyň turbageçirijileriniň we beýleki halk hojalyk önümçiliginiň turbagurluşyk işlerini kämilleşdirmek, optimizirlemek, tizlik we hil häsiýetnamasyny ýokarlandyrmak üçin peýdalanmakda oňat netijeliligi berer diýip tama edýäris. İşleriň ykdysady netijesi bilen sanlaşdyrylmagy häzirki zaman ösen döwletleriň ählisi üçin hem ýokary derejeli netijedir.

Tehnologiýalar dünýäsindäki ösüşler hem gönüden- göni ýaşlaryň dünýägaraşy bilen ösmeli , özgermelidir. Şeýle mümkinçilikler döredilýän ýurtda ýaşlaryň hyjuwly zähmet çekip, ýurdumyzyň sanly bazaryny ösdürmekde uly derejelere ýetmeginde ýaşlar gönüden- göni baglansykly gatnaşmalydyr. Hormatly Prezidentimiziň, Gahryman Arkadagymyzyň saýasynda biz ýaşlar hemişe okamak, öwrenmek, gurmak üçin elimizden gelenini aýaman, üstünlikli zähmet çekip, gelejege, öz ýurdumyza mynasyp ýaşlar bolup ýetişmek üçin çalyşýarys.

Maksat ANNANIÝAZOW

Türkmenistanyň Söwda we daşary ykdysady aragatnaşyklar

**ministrliginiň Söwda kooperativ mekdebiniň mugallymy,
Maglumat tehnologiýalary boýunça IT hünärmeni**